

עלייה ציונית ממש

לט"ו בשבט

תביאמו ותטעמו בהר נחלתך (מפרשת השבוע)

מטעמים שונים אינני משתמש ברשימותי אלה בערכי שבתות בפרשות השבוע לדרוש בהן לענייננו האקטואליים. עצם עניין זה של שבוע שבוע ופרשתו בתורה, שבוע שבוע ודמותו, היה מנכס-יצאן ברזל של תרבותנו היהודית והיום ספק אם רוב ישראל יודעים מהי פרשת **שֶׁבַע** השבוע. הפעם, בבואי להאיר פנים על העלייה הגדולה הבאה (ונוהרת תרתי-משמע) אלינו וכמובן גם להאיר פנינו אל עלייה זו, אינני יכול שלא להעיר על מהות פתיחתה של פרשת השבת:

ויהי בשלח פרעה את העם.

כמה אמנות שקועה כמונח מדויק זה מצד מה שיש בו ומצד מה שהוא נרתע ממנו. לא כתוב בשלח פרעה כי אין פרעה שולח אותם והרי ספג מכות קשות עד שנאות להניח להם ללכת, אך אין הוא גם מגרש אותם. הוא משלח אותם, והם ספק רוצים לצאת ספק נאלצים לצאת. מצב מבולבל שכזה - ממש כזה המתרחש לעינינו ביציאת מצרים חדשה: יציאה מרוסיה מעברות המשטר הקומוניסטי המתמוטט מבית, ממכותיו.

יש דילוגים ופסיחות ונסיגות אצל פרעה גורבצ'וב. הקלה היום, גזירה מחר, דוחף לצאת, מבטל את ההיתר. היום מאיץ, מחר מאט. אך הוא הדין אצל עמנו היקר. זועק מן העבודה ותוקף את משה. מגיע לים, מהסס להיכנס, היום יוצא, מחר רוצה לחזור. ורק האיש משה, המנהיג - מוחלט ברעתו, איננו נסוג, איננו מחפש פשרות, (כגון: רק חצי מן העם ייצא רק שבט לוי, נניח) ואיננו מבטל היום מה שהחליט אתמול.

יש הבאים בטענות כי העלייה הגדולה שבימים אלה אמנם גדולה אך לא כליכך "חזקה", משמע איננה עליה אידיאולוגית, אין המוטיבציה של ציונות. גם יוצאי מצרים אף פעם אינם משמיעים תביעה לשוב לארץ ההבטחה, כי אם זועקים ממצבי חירום בעבודתם, סכנת פוגרומים וכו' וכו'. וזה נכון, וזה נכון אך דווקא בכך הופכת להיות עלייה כזו שהפתיעה רבים לעלייה ציונית קלאסית, היום יכנו זאת עלייה ציונית פרופר, ואני בלשוני אציין אותה פשוט: עלייה ציונית ממש.

אינני שייך, רומני, לשונאי האידיאליסטים. וודאי שהצד החשוב ביותר היא מהותה של האידיאה. אידיאליזם בלבד לא די בו כדי שאכבדהו. אם אויבי הוא מבחינת העניין שלו אידיאליסט ואף מוכן לתת את חייו על שנאתו אותי, על רוצחו אותי, או על כוונתו להשמיר את חרותי, אין באידיאליזם שלו כדי לכפר על מעשיו וכוונותיו. הטובות, שאללה ירחם עליו, אני לא. אבל גם, באידיאליזם שהוא עניני, בציונות, ידעתי תמיד מה משקלו אך גם מה גבולות יכולתי. אידיאליזם, משמע הכוח לראות למרחקים ולרצות למרחקים עם הנכונות להקריב, אך בדרך הטבע, הטבע ממש, הוא ענין למעטים, "אחד היה אברהם", אומר הנביא. די לו בשמיעת הצו "לך לך", והוא הולך.

העם בהמוניו מאז ומעולם ובכל העולם אף בטוב שבטוב שבטוב אף בעם נבחר, זקוק למוטיבציה בשר ודמית, לצרכים של הגוף והכלכלה ובטחון החיים כדי שיהא בכוחה של האידיאה להניע אותו. הרוח צריכה לגוף. את זאת לא הבין כנראה אחרי-העם, שהטיף לנו - והשפיע לרעה אפילו על חיים וייצמן ועל ביאליק - שדיינו במרכז רוחני של אידיאליסטים. אין סכנה לגוף היהודי, טען. ולצערנו ולאסוננו, נתכדה הוא ונתכרתה ההנהגה הציונית

שהסתפקה בעלייה חלוצית, סלקטיבית, ודחתה מעליה תוכניות איבאקואציה של ז'בוטינסקי, פינאי הגלויות. ולוואי ומדינת ישראל לא תפגר היום אחרי תנופת העלייה כפי שהתנועה הציונית פיגרה בשנות השלושים באירופה.

אז היה שלטון זר ואח"כ היה ההסגר הסובייטי להטיל עליהם אשמה. אך היום? כמה עוסקים "שרינו" ו"מרכונו" איך קולטים פלשתינאיים ומדינה פלשתינאית? שימו לב: ביום ראשון הקרוב סוף סוף תעסוק ממשלת ישראל בנושא העלייה. לראשונה בעקבות הדו"ח של שר הדתות שחזר מרוסיה.

וגם זה כמו נשכח: לא רק משה רבנו שבא להוציא מעברות וספק אם היה מנסה להוציא יהודים מארה"ב ואילו ניסה ספק אם היה מצליח בלי "מכות", כי אם גם הרצל לא הקים ציונות בשביל ציונים, כי אם בשביל העם היהודי ודרך מקרה (היסטורית - לגמרי לא מקרה) תחילה בשביל אותם מיליונים יהודים במזרח אירופה השרויים במצוקה ובסכנת פוגרומים. (על יהודי הגלויות הערביות לא הירבה לדעת. אפשר להניח שאילו חי הרצל בימי עלילת הדם בדמשק, 1840, היה מגיב כפי שהגיב על משפט דרייפוס ופוגרום קיטוב בציונות) ועל כן ציונים הם אלה החלוצים להגשמת הרעיון של שיבת-ציון, של גאולת ארץ-ישראל, של חידוש הממלכתיות בארץ העברים, אך עליה ציונית היא עליית העם היהודי המגיע לתודעה הלאומית לזהותו הלאומית ולמצבו בגלות באשר היא גלות ולא סתם ארץ מגורים עם או בלי שוויון.

מה שמתחולל היום בכריה"מ מפתיע באמת מצד זה שהוא... מפתיע. למה אנחנו בעצם מופתעים? וכי לא ניבאה תורת ישראל: "ובגויים ההם לא תרגיעו" וכי לא לימד הניסיון מכל הגלויות מאז מצרים שזה קיצה של כל גלות? ממש חוק. וכי חדש הוא כשלון הניסיון של ההתבוללות, חיים בצוותא, מאושרים עם גויים תרבותיים משכילים נאורים ומשטרים של סוציאליזם מלא? וכי צריכה להיות מפתיעה האנטישמיות בארץ הקומוניזם שם שנאת היהודים מושרשת בעם אך גם כמשטר קומוניסטי שליהודים חלק רב בכינונו שנאה זו רק חיכתה לאפשרות התפרקותה? וכי לא ידענו מעלילת רופאים בימי סטאלין? למה זה מפתיע? מדוע חייבים היו רוסים ואוקראינים לבלוע בתוכם יהודים יותר משהיו מוכנים לכך גרמנים?

מוזן לא אימתה עצמה הציונות כפי שהיא מאמתת עצמה היום. הניסיונות שבעלייה זו היא בפרספקטיבה של עתון יומי ולא בפרספקטיבה היסטורית, אלא אם כן נגיע למסקנה: כל ההיסטוריה שלנו מלאה נסים שהפכו להיות לנו הרגל, נורמה, ורק זאת שלפעמים הם מאחרים לבוא כפי שאיחרו לבוא בימי אושוויץ. אם כי למען האמת כולה גם אז ניתן היה לשער את הצפוי.

אם הציונות היא אמנם תנועת שחרור של העם היהודי, ומכיוון שצרת העם היהודי היא עצם הגלות, הציונות פירושה חיסול הגלות ושיבה מלאה כחזון כל הנביאים, הרי היא מתגשמת לנגד עינינו. יתירה מכן, מתברר יותר ויותר מהי מדינת ישראל. לא כפי שחישבו קטני-אמונה וחסרי פרספקטיבה מטרת הציונות כי מדינה יכולה להיות גם סינגפור או לוכסמבורג כי אם מבשר להגשמת הציונות, קיבוץ גלויות והכוונה לכל היהודים בכל הגלויות שבמוקדם או במאוחר יזקקו לכך ותהא הגלות בה הם שרויים

היום מתוקה או זהובה או אדומה ויהיו היהודים שם ציונים או לא ציונים, רתיים או לא רתיים ואפילו משומדים בכל הצבעים. בשביל שעה שכזאת, כמו היום במזרח אירופה, בדיוק בשביל סיטואציה שכזאת נוסדה הציונות, נוסדה המדינה. ואם ישנה הרגשה טובה כל כך היום כלפי עלייה נוהרת זאת, אולי שלא מדעת זה בא מהתחושה שאכן הוחזר טעמה של מדינת ישראל, ואפילו מצוקה כאינתיפאדה נעשית משנית או המכשולים שיש להתגבר עליהם כפי שהיו בכל תולדותיה של הציונות אף גדולים מאלה לא יעמדו כנגד תחושה חזקה זאת של תחייה.

והרי אין ספק שנחזה גם בנסיגות, באלוצות וגם בטרונות ותביעות בלתי מוצדקות מצד העולים, גם נשירות עוד תהיינה אך מה נליץ עליהן כשיש ירידות של צברים.

ועלינו גם לדעת את מצבם הנפשי של העולים החדשים, את מודעותם ואת בורותם לפעמים לגבי מהותו ותולדותיו של העם היהודי והציונות. עם הא"ב של הלשון עליהם גם ללמוד את הא"ב של הלאומיות היהודית גם אם הם באו אליה כמעט בכפייה. יהיו מרצון ומדעת מה שתחילתם שלא בכונה וודאי וודאי זה חל על ילדיהם.

וכל זה בנוסף לאיכות העולים. לכאורה לא מתוך אידיאה אך מתוך צרכים פשוטים שגם המדינה שלנו היא מהצרכים הפשוטים הפיזיים והנפשיים כאחת ובנוסף לנכונותם לרדת אף מרמת החיים, שהיתה להם - רובם מהמעמד הבינוני או אף למעלה מזה אך כאן הם רוצים פשוט לעבוד כדי להתפרנס.

בשם ציונות גדולה וחזקה שכזאת יש לפנות היום ליהדות ארה"ב לעשות פי כמה וכמה ממה שהבטיחה עד כה למען קליטה זו וראוי שתעשה זאת כי לא לנו ולעלייה בלבד היא עושה כי אם לעצמה, ליום מחר או מחרתיים אשר צפויים גם לה לגלות אמריקה. ומי שאומר גם היום (אם מצמצום אמונה אם מתוך אינטרס של יהודים פלשתינאיים שבעומק לבם אינם רוצים בעלייה יהודית) מי שמקטרג ואומר שהציונות מעונינת באנטישמיות כגורם עלייה, נשיב ונאמר: מעוניינת? ייתכן, בדיוק כשם שהאנטיביוטיקה מעונינת בחיידקים והסניצילין זקוק לעובש.

ברוכים יהיו מתי-מעט המובחרים, העולים מרצון ובחזון, ברוכים יהיו פי כמה הבאים לא לגאול את עצמם, כי אם כחלוצים - שוב חלוצים! - לגאולת עם שלם מגלויות נשברות.

השברים ירפאו רק כאן, גם שברי עם גם שברי ארץ ושוב תושר השירה הגדולה מפרשתנו: שמעו עמים ירגזון/ חיל אחז יושבי פלשת/ נמוגו כל יושבי כנען בגדול וזרוע ידמו כאבן/ עד יעבור עמך ה' תביאמו ותטעמו בהר נחלתך.

טיי בשבט תשי"ז: שתילת עם ישראל בארץ-ישראל. במקום ויכוח אוילי זה היכן מותר לשתול והיכן אסור באיסור פלשתיני, במקום הדחייה הפתולוגית של השתילה בארץ בגלל האבל על הרוגי מצרים הן מוטב וקדוש יותר היה גם לזכר ההרוגים גם כתגובה להורגים להביא למרחבי הארץ כל נער ובוגר מן העולים החדשים לנטוע עץ לזכר עלייתו הגואלת מולדת וגואלת אותו עצמו. בראייה היסטורית שיבת-ציון, היא בגדר ט"ו בשבט גדול שכזה. שתילתו מחדש של העם היהודי עלי אדמתו.